

Alunperin laatinut Jyväskylän yliopiston informaattikko Mirja Laitinen.

Päivitetty 9.2.2024 (Jorma Tynjälä, jorma.a.tynjala@jyu.fi & Antti Laasonen, antti.j.laasonen@jyu.fi)

Terveystieteiden hyödyllisiä lähteitä ja www-linkkejä

Kirjastopalvelut:

Yleiset kirjastot: <http://kirjastot.fi/> - voit tarkistaa esim. tuleeko tietty lehti omaan kirjastoon

Jyväskylän yliopiston kirjasto: <http://kirjasto.jyu.fi/>

JYKDOK-tietokanta: <https://jyu.finna.fi/>

Tiedonhankinnan verkkokursseja:

Kirjastotuutori <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuutori>

Jyväskylän yliopiston kirjaston verkko-oppimateriaalit <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto>

Vapaasti käytettäviä terveys- ja liikuntatieteellisiä tietokantoja:

PubMed: Lääke- ja terveystieteiden sekä lähialojen tärkein kansainvälinen kirjallisuusviitetietokanta

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>

Käyttöopas: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/help/>

BioMedCentral <http://www.biomedcentral.com/>. Biolääketieteellinen vapaasti luettavien artikkelien julkaisufoorumi, jossa julkaistut artikkelit on arvioitu.

Directory of Open Access Journals (DOAJ) <http://doaj.org/>

Lundin yliopiston kirjaston ylläpitämä hakemisto *verkossa vapaasti saatavilla olevista tieteellisistä aikakauslehdistä*. DOAJ sisältää lehtiä, jotka ovat maksutta käytettävissä Internetissä ja joissa toimituskunta tai asiantuntijat arvioivat julkaistavan aineiston.

ERIC Database (Education Resources Information Center = kasvatustieteen viitetietokanta) **ilmaisversio:**

<http://www.eric.ed.gov/>

Free medical journals.com <http://www.freemedicaljournals.com/>

Yli 900 vapaasti käytettävän lääketieteen lehden artikkelipalvelu

PubMed Central (PMC). Terveystieteiden ilmainen verkkolehtipalvelu. Lehtiartikkelit ovat kuitenkin yleensä maksullisia lukuun ottamatta ns. open access -artikkeleita: <http://www.pubmedcentral.nih.gov/>

Spolit <http://www.bisp-datenbanken.de/>. Saksalainen liikuntatieteen tietokanta. Sisältää saksankielisen aineiston lisäksi myös muunkielisiä viitteitä

Muita vapaasti käytettäviä terveystieteellisiä Internet-hakupalveluja:

Elektronisia julkaisuja:

FreeBooks4Doctors <http://www.freebooks4doctors.com/>

Yli 600 lähinnä englanninkielistä lääketieteen vapaasti käytettävää verkkokirjaa

Käypä hoito <https://www.kaypahoito.fi/>

Hoitosuosituksia erilaisiin sairauksiin ja runsaasti tietoa sairaudesta.

Lääketieteen sanastoa: <https://www.terveyskirjasto.fi/sisalto/laaketieteen-sanasto>

Merck Manual of Diagnosis and Therapy <http://www.merck.com/mmpe/index.html>. Lääketieteellinen hakuteos, joka on luettavissa kokonaisuudessaan verkossa

Linkkilistojia. Aihekokoelmia

AMEDEO <http://amedeo.com/>. Lääketieteellisen kirjallisuuden ilmainen hakupalvelu

Makupalat. Terveys - kauneus <http://www.makupalat.fi/> valitse *Terveys ja sairaus*. Hämeenlinnan kaupunginkirjaston linkkilista.

Tilastokeskuksen terveysaiheisia tilastoja: https://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_terveys.html

EU-portaali terveydestä: https://commission.europa.eu/topics/public-health_en

Terveyskirjasto - Luotettavaa tietoa terveydestä <http://www.terveyskirjasto.fi>

Koulun terveyskirjasto – Sisällöt soveltuvat terveysopetukseen parhaiten perusopetuksen 5-9 -luokille ja lukioon sekä toisen asteen ammatillisiin opintoihin: <https://www.terveyskirjasto.fi/sisallot/nuoret>

Päihdelinkki <http://www.paihdelinkki.fi/>. A-klinikkasäätiön tuottamaa tietoa päihteistä; sisältää mm. **sivuston erilaisiin testeihin** esim. <http://www.paihdelinkki.fi/fi/testit-ja-laskurit/alkoholi>. Sivuston alla on linkki nuorille suunnattuun sivustoon <http://www.nuortenlinkki.fi/>

Asiantuntijaorganisaatioita

Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteellinen tiedekunta <https://www.jyu.fi/sport/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos <https://thl.fi/fi/>

Suomen sosiaali ja terveys ry (SOSTE) <http://www.soste.fi/>

World Health Organization (WHO) <http://www.who.int/en/>

UKK-instituutti <http://www.ukkinstituutti.fi/>

Internet- ja verkkoaineistojen arviointikriteerejä, tekijänoikeusasiaa, tiedon arviointi

Internet-tiedonlähteiden luotettavuuden arviointi:

<https://uva.libguides.com/tiedonhaku/verkkosivujenarviointi>

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuttori/kirjat-lehdet-artikkelit/tieteelliset-lahteet/miten-arvioit-google-hakuasi>

Opetushallitus: E-oppimateriaalit https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415_laatus_e-oppimateriaaleihin_2.pdf Käsittelee mm. tiedon luonnetta ja pedagogisia lähestymistapoja kuten tutkivaa oppimista.

Opettajan tekijänoikeus- ja tietosuojakysymyksiin liittyvää materiaalia (videotallenteita);

<http://www.opettajantekijanoikeus.fi> ja suora linkki <http://www.opettajantekijanoikeus.fi/aineisto/12-luentotallennetta-tekijanoikeuksista/>

Tekijänoikeuksiin liittyvä tietopaketti ja testipaketti eri kouluasteille - myös korkeakouluihin sisältäen opettajankoulutuksen (viimeksi mainitussa tekijänoikeustaidot on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: tekijänoikeustietouteen, erilaisten teosten käyttötaitoon sekä tiedonhankintataitoon ja kriittiseen lukutaitoon). <http://kopiraitila.fi>; ks. myös <https://www.kopiosto.fi/>

Tietoturva ja -tietosuoja koulussa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tietoturva-ja-suoja-koulussa#b87a4834>

Tekijänoikeusvapaita kuvia: <https://pixabay.com/fi/>

Vastalääkeyhdistys: lääketieteen opiskelijoiden perustama yhdistys, joka haluaa levittää tutkittua tietoa. <https://www.vastalaake.fi/>

Hakukoneita

Google Scholar: hakutulokset viittaavat tieteelliseen materiaaliin <http://scholar.google.fi/>

Rekisteritietokantoja

WHO: http://www.who.int/gho/map_gallery/en/

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain>

Tilastokeskus (esimerkkinä kuolemansyytilastot): <https://stat.fi/tilasto/ksyyt>

Tutkimustuloksia nuorten terveystottumuksista ja hyvinvoinnista

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen **Kouluterveyskysely** – kattavat tulokset:

<https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset>

WHO-Koululaistutkimus (HBSC study): <http://www.hbcs.org/> ja siellä Publications – Reports

<https://hbcs.org/publications/reports/>; hyvin käyttökelpoiset **IOS/Android** -sovellukset hakusanalla **WHO**

European Health Statistics, valitse kieli ja mene kohtaan Adolescent health and well-being indicators (HBSC).

Interaktiivinen online-tietokanta Suomen tuloksista 2002-2018 opetuskäyttöön: <https://studyhealth.sport.jyu.fi/>

(tietokanta päivittyi tämän kevään aikana sisältämään myös vuoden 2022 tulokset)

LIITU - Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. <https://www.jyu.fi/sport/fi/tutkimus/hankkeet/liitu>.

Tuloksia vuodelta 2020; aineistoja myös vuosilta 2014, 2016 ja 2018, 2020 ja 2022. Uusin raportti:

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liitu-2022/>

Itlasto: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tietopankki: <https://itlasto.fi/>

Nuorten terveystapatutkimus (1977-2021; tutkimusprojekti on päättynyt) tietoja julkaistu mm. päihteiden ja tupakkatuotteiden käytön muutoksista Suomessa. Uusin raportti: Nuorten terveystapatutkimus 2019: Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö sekä rahapelaaminen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4105-2>.

ESPAD, **the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs:** <http://www.espad.org/> Interaktiivista ja havainnollista materiaalia ja tutkimusraportteja (englanninkielinen) Uusin suomenkielinen raportti: Nuorten päihteiden käyttö ja rahapelaaminen ESPAD-tutkimus 2019): <http://www.julkari.fi/handle/10024/138792>

Muuta (tässä on vain muutamia esimerkkejä erilaisista materiaalinkeistä)

Hyvinvoinnista ja terveyseroista Suomessa -sivusto: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot>.

Runsaasti materiaalia terveyseroista, sivuston alta löytyy mm. <http://www.terveytemme.fi/> (tilasto- ja seurantatietoja alueittain ja väestöryhmittäin

Oppimateriaaleja verkosta (Opetushallituksen ylläpitämä sivusto) - valikoituja ja luokiteltuja verkko-oppimateriaaleja opetuksen ja oppimisen tarpeisiin: linkkiapaja.edu.fi

YLE:n materiaalia: <http://oppiminen.yle.fi/>, <http://oppiminen.yle.fi/ihminen> <https://yle.fi/aihe/oppiminen/media-ja-digitaidot>

Ylen Triplet -palvelu: <https://yle.triplet.io/> Uutisvirtaa opetuskäyttöön eri oppiaineisiin (vaatii opettajalta kirjautumisen)

TEKO – Terve koululainen: <http://www.tervekoululainen.fi/etusivu> (opetusmateriaalia turvallisesta ja terveellisestä liikunnasta erityisesti yläkoulujen ja liikunnan ja terveystiedon opetukseen, <https://www.tervekoululainen.fi/opetusmateriaalit/mobiilipelit/> sivuston mobiilipelit

LiVe: Liikuntavammojen valtakunnallinen ehkäisyohjelma:

<https://terveurheilija.fi/terve-urheilija-ohjelma/liikuntavammojen-valtakunnallinen-ehkaisyohjelma-live/>

UKK-Instituutti (taukojumpa ja liikkumisvinkkejä):

<https://ukkinstituutti.fi/palvelut/jarjestoportaalit/taukojumpat-ja-liikkumisvinkit/>

Taukoliikuntaideoita: <https://www.smartmoves.fi/taukoliikunta/>

Tietoisuutta arkeen – lieventämään stressiä, parantamaan mielialaa ...: <https://oivamieli.fi/>
Kriittisen ajattelun kehittäminen koulussa: <https://educritical.fi/fi/oppimateriaalit/>
Tutkivan nettilukemisen taitojen opettaminen: <https://aoe.fi/#/materiaali/517>
Materiaalipaketti opettajalle: Työkaluja kriittisen nettilukutaidon opettamiseen:
<https://aoe.fi/#/kokoelma/294>

Mediataitokoulu: <https://www.mediataitokoulu.fi/>

Ilmaista materiaalia opetukseen: <http://www.subjectaid.fi/?cc=Raket1303>

Teemoja nuorten elämän eri alueilta: <http://www.nuortenelama.fi/elavaa-elamaa>

Syöpäjärjestöjen interaktiivinen tupakkasivusto: <https://tobaccobody.fi/fi/> Sisältää myös testejä tupakan vaikutuksesta elimistöön

Työkaluja tupakoimattomuuden edistämiseen: <http://www.tyokalupakki.net/pages/index.htm>

Fressis - Syöpäjärjestöjen ylläpitämä sivusto nuorille: <https://www.fressisedu.fi/>; ks. myös www.fressis.fi

Ehkäisevä päihdetyö: <http://www.ehyt.fi/>

Osallisuuden vahvistaminen: <https://gutsygo.fi/> (ks. alkoholiin ja huumeisiin liittyvä osuus <https://gutsygo.fi/parempi-ratkaisu/>); muita gutsygo-videoita: <https://www.terveyskirjasto.fi/sisalto/gutsy-go-videoit>

Mannerheimin lastensuojeluliitto: <https://www.mll.fi/>

Väestöliitto: <http://www.vaestoliitto.fi/>

Nuts´n Eggs-sivusto on nuorille kehitetty seksuaali- ja lisääntymisterveyden tietopankki.
<http://nutsneggs.tamk.fi> esittelyvideo sivustosta <https://youtu.be/naorg3Too4M>

Video seksuaalisesta häirinnästä koulussa ja miten opettaja asennoitui siihen:
<https://www.youtube.com/watch?v=cSN48riOKh8>

Mediaseksin lukutaidon opas: <https://www.mediataitokoulu.fi/tehtavapankki/mediaseksinlukutaitoa-nuorille-opas/>

Nuorten mielenterveystalo: <https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/Pages/default.aspx>

Mieli ry: <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/>

Elämäntaitomateriaalia opiskelijoille: <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opi-elamantaitoa/>

Zekki: <https://www.zekki.fi/> Nuorille suunnattu itsearviotyökalu Zekki kannustaa pohtimaan omaa hyvinvointia ja ohjaa matalan kynnyksen palveluihin. Zekki on tarkoitettu 15–25-vuotiaille nuorille sekä nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten työkaluksi: <https://mieli.fi/miten-sulla-menee-zekki-testi-kannustaa-nuoria-pohtimaan-omaa-hyvinvointiaan/>